

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1.-

Štev. 188

V Ljubljani, četrtek, 19. avgusta 1937

Leto II.

Predsednik italijanske vlade bo jutri v Palermu napovedal nov bodoči razvoj evropske politike

Evropa čaka na Mussolinijev govor

Rim, 19. avgusta. o. Velike italijanske vojaške vaje so končane. Ministrski predsednik Mussolini, ki se je s kraljem in prestolonaslednikom udeleževal vaj, je včeraj v Calatufini kot vojni minister podal zaključno poročilo zbranemu častniškemu zboru in pa kritiko manevrov.

«Giornale d'Italia» piše o manevrih na Siciliji in ponovno izjavlja, da je Italija sicer ponosna na svojo vojaško silo, ustvarjeno s konstruktivno voljo Mussolinija, toda ta vojaška sila nikoli ne bo služila za nadvlado nad drugimi. Italija odločno želi splošen mir, ki ni sad besed in utvar, temveč temelji na stvarnosti in spoštovanju pravic vseh narodov. List ponovno opozarja na to, da se morajo vsi evropski narodi združiti proti skupnemu sovražniku boljševizmu, ki stremi za tem, da uniči nacionalno španijo, ustvari zmedo na Kitajskem in tako zada smrtni udarec civilizaciji, ki jo je Japonska znala ustvariti s srečnim skladjem med svojim nacionalnim duhom in zahodno civilizacijo.

Danes bo v Salemiu parada vseh čet, ki so se udeleževale vaj. Paradi bo prisostvoval kralj Viktor Emanuel in različni drugi dostojanstveniki. Mussolini bo došel v Palermo, kjer bo imel jutri velik političen govor. V mestu pa pripravljajo veličasten sprejem Mussoliniju. Vse hiše so okrašene z zastavami. Veliki svetlobni napisi na glavnih poslopjih in na griču Pelegrinu, ki obkrožuje Palermo, bodo poveljevali g. Mussoliniju. Na desetstisoče fašistov in fašistk se zgrinja v mesto, da pozdravijo velikega voditelja italijanskega naroda.

Jutrišnji govor predsednika italijanske vlade pričakuje vsa Evropa z napetostjo. Vsi odlični krogi v Evropi so prepričani, da bo Mussolini v tem govoru dal važne napovedi za bodoči razvoj evropskih razmer. Kakor je pred dobrim letom dni v Milanu napovedal spremembo dotodanjega razmerja med Italijo in med nekaterimi nasprotnimi ji državami, ki se je zdelo, da jih je nemogoče pomiriti

z Italijo, tako menijo poznavalci evropske politike, da bo jutri njegov govor vseboval zelo važne izjave glede odnošajev med Italijo in Anglijo. Pričakujejo tudi, da bo Mussolini spregovoril o razmerju med Francijo, ki je bilo zadnja leta napeto tako zaradi Abesinije, kakor zaradi Španije. Francoska javnost si od tega govora obeta konec napetosti. Mussolini se bo dotaknil vseh vprašanj, ki danes razvnamajo Evropo, nakazal bo pot za likvidacijo španskega spora ter povedal, kaj pričakuje Italija od pomirjenja z Anglijo in pod kakšnimi pogoji je pripravljena na pogajanja z njo. Verjetno je tudi, da bo omenil italijanske odnose do Zveze narodov.

Mussolini bo govoril jutri ob 17.45 in bodo njegov govor prenašale poleg vseh italijanskih, tudi številne inozemske radijske oddajne postaje. Govor bodo takoj jutri zvečer prebrali med poročili v osmih ali desetih evropskih jezikih.

Vesti 19. avgusta

Ponesrečene ruske letalce bo šla iz Amerike iskat posebna odprava, ki jo bo vodil znani tečajni raziskovalec Hubert Wilkins.

Stirje mrtvi in 10 ranjenih je bilo pri eksploziji na ameriškem torpednem rušilecu »Cassini«, ki je bil v popravilu v Filadelfiji.

Po dolgem letu čez Sorojsko Rusijo se je včeraj vrnila v Pariz francoska rekordna letalka Maryse Bastie. Letela je z navadnim Renaultovim potniškim letalom v spremstvu ge. Thilliezeve.

Preiskave med irskimi avtonomisti je zaradi zadnjih atentatov in požigov začela angleška policija v Belfastu. Prijela je 13 ljudi, osumljenih raznih demonstrativnih dejanj. Pri nekaterih je našla tudi precej orožja.

Znanega avstrijskega smučarja Josefa Bradla iz Salzburga, ki je zadnje čase zmagoval na različnih mednarodnih tekmah, je salzburška policija prišla zaradi narodno socialističnega udejstva.

Prvi oddelek angleških križark na Sredozemskem morju, ki ga tvorijo velike vojne ladje »London«, »Sussex« in »Devonshire« bo 1. septembra prišel na obisk v Benetke, kjer bo ostal teden dni. To bo prvič po daljšem času, da se bodo angleške vojne ladje na počitniških potovanjih ustavile v italijanskem pristanišču. To dejstvo razlagajo kot znamenje začudenja se prijateljstva.

Narodno socialistični tisk napada ameriškega škofa Drossaerisa iz San Antonia v zvezni državi Texas. Škof je izdal pastirsko pismo, v katerem obsoja hitlerjevsko gonjo proti katoličanom in judom, ter prosi vse vernike, naj molijo za Nemčijo.

Brazilska poslanska zbornica je odobrila vladni načrt za gradnjo novega brodogradilnega zavoda, da lahko porabi za to veliko rezerv iz državne banke.

Portugalska je pretrgala diplomatske stike s Češkoslovaško in je njen zastopnik v Pragi že odpotoval iz Prage. Portugalska vlada ne navaja razlogov za ta korak.

Nemška tajna policija je včeraj izročila berlinskemu dopisniku londonskega »Timesa« izgonsko povelje. Izgon utemeljuje s tem, da je Ebelt s svojim pisanjem zastrupljal angleško-nemške odnose.

Sedem milijonov dolarjev podpore za gradnjo delavskih hiš bo dala ameriška vlada na Rooseveltov predlog prihodnje leto.

Kitajskega finančnega ministra Kunga je avstrijski zvezni predsednik Miklas odlikoval z velikim križem reda za zasluge. Kung se je v Gasteinu še enkrat sestel s sovjetskimi zunanjim komisarjem Litvinovim.

Nov zakon o telesni vzgoji mladine sestavlja turška vlada. Zakon vsebuje načrt o obvezni telesni vzgoji mladih ljudi obeh spolov od 10 do 20 let. Tuja vojaška odposlanstva pri turških manevrih so sinoči iz Carigrada odpotovala z ladjo do pristanišča Tekirdaga, od tam pa so danes odšla na področje glavnega dela vaj.

Število beguncev iz Santandera v Francijo vedno bolj raste. Včeraj je z angleškimi in francoskimi ladjami prišlo v Bordeaux nad 2000 ljudi, pričakujejo jih pa še več sto.

Neguš se bo pogajal z Mussolinijem glede vrnitve v Abesinijo, kjer naj bi zasedel svoj stari prestol kot italijanski podložnik le po Zvezi narodov. Tako je baje odgovoril na italijansko ponudbo ter dejal še, da bi priznal samo nadoblast tiste države, ki bi ji Zveza narodov dala mandat nad Abesinijo.

Ameriška vlada je čestitala Turčiji zaradi živahnega mirolnega dela, ki je dobilo izraza predvsem v zvezi prednjazijskih držav.

Zaradi pisanja nemških listov o francoski pomoči za špansko rdečo vlado je francoski odpravnik poslov v Berlinu ostro protestiral v zunanjem ministertvu, češ da nemški tisk stalno napada z izmišljenimi vestmi francosko vlado.

Nemške vojne ladje, ki so prišle po kurivo in na popravila v Livorno, so spet odpule v Španijo.

Švicarski zvezni svet je potrdil zakon ženevskega okrožja, ki prepoveduje delovanje in ustanavljanje društev, ki so posredno ali neposredno odvisne od komunistične internacionale. Pričakovati je treba, da bodo podobne zakone v kratkem sprejela še vsa druga švicarska zvezna okrožja.

Dolg razgovor o kitajsko-japonskem sporu je imel nemški poslanik v Tokiu z japonskim zunanjim ministrom.

Predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža bo na povabilo romunskega ministrskega predsednika Taresca prišel konec tedna v Rumunijo in hodil z romunskimi državniki na razne izlete. Vsaj tako pravi češko uradno poročilo.

Predsednik madžarske vlade Darany, ki je v Avstriji na počitnicah, se bo prihodnje nedelje sestel z avstrijskim konclerjem dr. Schuschniggom, nakar se bo vrnil v Budimpešto.

Vsak česti otrok na Švedskem je nezakonski, v Angliji pa vsak 25. Zakonskih ločitev je na Švedskem približno štirikrat toliko, kakor v vsaki drugi državi v Evropi. Tako piše v stockholmskem listu »Svenska Dagbladet« neki Anglež, ki je prepotoval večkrat vso Švedsko.

Francoski državni letalski družbi Air France grozi stavka vsa tehniciška osebja, ker so piloti in letalci ogorčeni, da je letalsko ministertvo poskusne polete velikega potniškega letala »Lieutenant de Vaiseau Paris« poverilo vojaškimi letalci, češ da je to omalovaževanje civilnega letalstva.

Celo vrsto zaslihnih odredb bo sprejela romunska zbornica, ki jo bodo kmalu sklicali na izredno zasedanje. Odredbe se bodo nanašale na notranje državne zadeve.

Nadzorstveno podružnico v Carigradu bo zaradi vse bolj rastočega prometa med Sovjetsko Rusijo in rdečo Španijo osnoval londonski odbor za nevmešavanje.

Splošna mobilizacija Kitajcev

London, 19. avgusta. AA. (DNB) Iz Nankinga poročajo, da je zakonodajni odbor sprejel zakon za narodno splošno mobilizacijo in ga poslal vladi v proučevanje.

Kitajske čete so dobile pomoč in so znatno prodirle v bližini Jangceku, severnovzhodno od Šangaja. Kitajci so ne samo ohranili svoje postojanke, oddaljene eno miljo od Vangpua, temveč so tudi zavrnili japonske napade pri odseku pri Šapeju. V tem okraju stanujejo sami Kitajci, toda Japonci so bili zavzeli del tega okraja. Izvedlo pa se je, da čaka pri Vozungu 33 japonskih vjnih ladij, 10 jih je pa zasidranih pri Vangpou. Vojne ladje ostalih tujih držav so zasidrane pred šangajskim klubom.

Iz Nankinga poročajo, da je izšlo uradno poročilo, po katerem so kitajske čete blizu velikega kitajskega zidu dosegle velike uspehe v boju proti Japoncem. Poročilo pravi, da sta obe stranki imeli velike izgube.

Reuter izve iz dobro poučenih krogov, da je Kitajska odbila predlog za udrnitev mednarodnega pasu v Šangaju.

Kitajci so potopili šest japonskih prevoznih ladij. Japonci so iz maščevanja, kakor vse kaže, zaplenili vse kitajske ladje, ki so se jih mogli polastiti.

Uspeh ali neuspeh angleškega posredovanja

London, 19. avgusta. AA. Havas: Angleška vlada se še zmeraj zelo trudi, da bi se kitajske in japonske čete umaknile iz Šangaja. Angleška vlada je pripravljena zaščititi interese obeh držav v mestu s pomočjo ameriške in francoske vlade. Vlada je na svoji predvčerajšnji seji sklenila, da se bo v tem oziru takoj obrnila na francosko in ameriško vlado.

Nova zveza med Tihim in Atlantskim morjem

Newyork, 19. avg. Ameriška vlada si zelo prizadeva za to, da bi se začela gradnja drugega prekopa, ki bi vezal Atlantsko morje s Tihim. Za prekop je že zdavnaj izdelan načrt. Prekop bi bil važen predvsem za USA v primeru napada na tihomorsko obalo, ker bi po njem lahko ameriško brodogradilno plulo iz Atlantskega morja v Tihomor. Sam Panamski prekop bi v primeru vojne ne mogel zadostovati.

Predsednik republike Nikarague, general Somoza, je izjavil v zvezi s tem načrtom o pravici prehoda ameriških čet v vojni, da bo prevoz ameriškega vojaštva in vojnega materiala možen pod pogojem, da se zgradi tudi železniška proga, ki naj veže veliko jezero Nikaragua s Tihim morjem. Zveza z Atlantikom pojde po reki San Juan, ki veže to jezero z Atlantskim oceanom. G. Somoza je še dodal, da bi USA morala dati na razpolago tri milijone dolarjev.

Goriški rojaki pri materi Slovencev na Brezjah

Včeraj je s posebnim vlakom prišlo na Brezje 600 romarjev iz Gorice. — Od leve na desno: Procesija gre proti cerkvi, Goriški nadškof Margotti na Brezjah.

Zveza narodov za razdelitev Palestine

Ženeva, 19. avg. o. Včeraj popoldne se je končala seja mandatne komisije Zveze narodov. Komisija je proučevala angleško poročilo o položaju v Palestini in bi ZN v kratkem poročala o svojih sklepih. Kljub pričakovanju se je komisija izrekla za razdelitev Palestine, kakor jo zahteva angleški načrt.

Po informacijah iz ženevskih političnih krogov, bo mandatna komisija izjavila v svojem sklepnem poročilu, da je izvajanje mandata nad Palestino v njegovi prvotni obliki nemogoče, ker je mandatna država sporočila parlamentu in prebivalstvu Palestine, da nima več zaupanja v prvotno

poslanstvo, ki ji je bilo poverjeno. Razdelitev Palestine je v načelu sprejeta in Jeruzalem bi prišel bodisi pod arabsko, ali pa pod judovsko oblast. Ustanovitev teh držav se ne bi mogla izvršiti neposredno ker nima nobena od njih potrebnih lastnosti za osamosvojitve, ki jo je zahteval svet ZN leta 1931. Za prehodne dobe bi se ustanovila nekakšna federacija okrožij pod angleško vrhovno oblastjo.

S tem je palestinsko vprašanje prišlo na novo stopnjo. Ni pa moči misliti, da bi bilo s tem rešeno, kajti sklep mandatne komisije pri ZN bo naletel na veliko ogorčenje Arabcev in Judov.

Angleške bojne ladje bodo streljale

na vsako tujo ladjo, ki bi ogrožala angleške parnike

slej angleške vojne ladje brez opozorila streljale na vsako ladjo, ki bi na visokem morju napadla kak angleški parnik.

Salamanca, 19. avg. AA. (DNB) Iz Valencije poročajo, da je tja prispelo zadnje dni več sovjetskih strokovnjakov, ki naj uredijo oskrbo z živežem in promet, zlasti pa, da preuredijo industrijo za vojaške namene. Dalje imajo nalogo reorganizirati čete na raznih frontah in urediti oskrbo vojaštva z municijo, vojnim materialom in živežem. Obenem bodo ustanovili posebno komunistično centralo za propagando. Njen namen bo tudi odstranitev anarhističnih elementov.

Bilbao, 19. avg. (DNB) Nacionalne čete so v odseku Reinoske prodirle danes 10 km proti Santanderu. Oddelki tujske legije, ki operirajo zahodno od Magdalenskega gorovja, so danes zavzeli več važnih gorskih postojank in obkrožajo s svojim topništvom vso dolino. Eden izmed teh oddelkov je prodril že v neposredno bližino San Miguela de Luena. Nacionalisti so povsod dobili veliko vojnega plena in bodo v kratkem prodrli do trdnjave Santander.

Avstrijski zakon o zaščiti države

Dunaj, 19. avg. AA. DNB: Včeraj je bilo objavljeno popolno besedilo novega zakona o javni varnosti in zaščiti države. Zakon ima vsega 32 členov. Zanimiv je čl. 12, ki pravi, da so še prepovedane: nemška narodno-socialistična stranka, štajerski »Heimatschutz«, avstrijska soc.-demokratska stranka in komunistična stranka.

Novo uniformo bodo dobili nemški financarji. Uniforma ne bo več zaničevane zelene barve in bodo Nemci lahko financarje namesto z zeleni zmerjali s sivci.

Oddelek finskih skavtov je prišel na daljši obisk v Nemčijo. Fantje bodo gostje vrhovnega vodstva hitlerjevskih mladinskih organizacij.

Delaveev manjka v vsej nemški pokrajini Brandenburg.

V Tokiu so danes zjutraj obglavili štiri organizatorje vojaškega upora, ki je izbruhnil lanskega 26. februarja.

Ženska moda po okusu časa

Pariz je postal v teh poletnih mesecih Meka za vse svetovne potnike, ki si hodijo ogledovati svetovno razstavo. Med vsemi drugimi zanimivostmi in nezanimivostmi je pa tudi del razstave, ki nam kaže zgodovino in razvoj ženske mode v poslednjih sto letih. Pariz je bil od nekdaj in je še diktator ženske mode in njenih zahtev. V tem delu razstave je mogoče videti vse, kar je nekoč očaralo Napoleonove dvorne dame, in kar zahteva tudi današnje dame. Obiskovalci imajo na razstavi lepo priliko, da vidijo, kako je Pariz naravoval modo takrat, ko je bila doba krinolin in doba prekratkih kril, kako so svoje dni Parižani napravljali svojim damam cele stolpe iz las in kako danes lepoto kratke lase. Pariz je bil takrat, pa je še tudi danes glede mode odlični.

V velikih steklenih omarah so razstavljeni modeli oblek, klobukov in čevljev, s katerimi so se krasile dame pred sto leti. Marsikateri zakonski mož, ki danes gleda, kako razkošne so bile žene pred sto leti in kako so naravnost razmetavale denar za lepoto in obleke, bo vesel, da živi v današnjem času, ko se je tudi nežni spol demokratiziral in ne zahteva od moških toliko žrtve, kot jih je zahteval tedaj. Obleke tedanjih modernih dam so bile mnogo dražje in so zaradi svojih oblik zahtevale mnogo več blaga in k temu seveda tudi več okrasov. Primer: dama, ki je hotela biti moderna za časa Ludvika Filipa (1830 do 1848), je rabila

za obleko najmanj deset metrov svile

ne da bi pri tem računali še brezštevilo okrasov, ki jih je morala imeti taka obleka. Treba je bilo najrazličnejših trakov, čipk, ročnega vezanja, obeskov in še sto drugih stvari. Vsaka taka obleka je morala imeti seveda tudi dragocen šal iz kašmirja ali pa iz kitajskih vezanin. S tem šalom je morala biti ogrnjena moderna dama tedanjega časa, ko se je vozila s kočijo na izprehod ali pa ko je sedela pri čaši čaja na odprti kavarniški terasi. Poleg vsega tega pa je seveda tedanja dama morala imeti

sončnik, muf in pahljača

Vse te modne predmete uporablja tudi današnja dama, vendar tako dragoceni, kot jih je tedaj, prav gotovo ne. Sončnik tedanjega časa je bil nasajen na izredno dolgi okrašen palici, širok je bil pa komaj tako, kot je današnji florentinski

slamnik. En tak primer, ki danes vključ vso svojo razkošnost učinkuje naravnost smešno, je sončnik, napravljen iz plavega tafta in pokrit z velikim novejim perjem, kljuka tega sončnika je napravljena iz koral, njen vrh pa je pozlačen. Koliko je moral veljati tak sončnik, si lahko predstavljamo. Poleg tega pa moramo še pomisliti, da se tedanja razkošna ženska ni zadovoljila samo z enim takim sončnikom, temveč jih je morala imeti več; vsaka obleka je namreč zahtevala drug sončnik. Teh vrst sončnikov je razstavljenih ogromno število v najrazličnejših barvah in z najrazličnejšimi okraski. Med vsemi je najbolj zanimivo opazovati kljuko, ki so ali iz slonove kosti, iz koral, želvovine ali pa iz srebra. Sončniki so bili namenjeni samo mlajšim damam. Starejše dame so pa v onih dneh uporabljale palice, ki so bile prav tako dragocene in ekvivalentne kot sončniki. Tudi palice so po veliki večini napravljene iz slonovine ali iz finejšega lesa z zlatimi ali srebrnimi kljukami.

Velikega pomena sta bili pri tednji ženski toaleti tudi muf in pahljača. Muf so gospe in gospodične nosile skoraj celo leto. Razlika je bila le v tem, da so nosile po zimi krznene, poleti pa napravljene iz težke svile. Tudi velikosti teh mufov so najrazličnejše. Nekateri so tako majhni kot rokavica, drugi pa zopet veliki kot blazina. Vsi so pa tako dragoceni, da jih danes ni več takšnih.

Še zanimivejše so pa pahljače, s katerimi so se tedaj ženske bladle pri letnih obiskih. Bile so izredno dragocene. Gornji del take pahljače je bil napravljen iz finega usnja in okrašen z lepimi slikami.

Kar pa najbolj preseneča današnje gledalce pariske svetovne razstave, je nakit, s katerim so se milostljive in dražestne krasile v tednjih časih. Razkošni diadem, ogromne broške, krasni prstani in čudovite ovratnice dokazujejo, da so bile tedaj socialne razlike med bogatimi in revnimi še mnogo večje kot so danes. Vse to nakitje je prepleteno z dragim kamenjem, srebrom in zlatom, in je vse ročno delo. Skratka moramo reči, da danes zlepa ne naletimo na toliko dragoceno, kot jih je bilo tedaj.

Ne smemo pa pri vsem tem pozabiti na klobuke. Najzanimivejše klobuke, ki se danes zde naravnost smešni, so nosile dame v Napoleonovem času. Tedanji klobuki so imeli obliko zelo visokega cilindra, krajci so bili pa zelo široki. Za okrasje so pa tedanji modni diktatorji naložili na klobuke vse vrste trakov, perja in cvetja. Na nekaterih modelih je celo grmčije različnega cvetja, ki je s svojo težo moral prav gotovo biti za damo, ki ga je nosila, prava muka.

Kakor kažeta zgodovina in sedanjost, je ženska hotela biti vedno po svoje lepa ali vsaj zanimiva in takšna hoče biti tudi danes. Najbrž tudi bo vedno tako. O okusu pa...

V ječi je postal pisatelj

Predsednik poljske republike je pretekli teden pomislil roparja in ubijalca Piaseckiego, ki je bil znan po vsej Poljski zaradi svojih drznih napadov z orožjem v roki, svojih ropov in umorov.

Pred 12 leti je Piasecki divjaško ubil nekega trgovca v Varšavi, in mu izropal trgovino. Čez nekaj dni pa so ga že vjeli in obsodili na smrt. Toda dan pred izvršitvijo smrtno obsodbe se je predsednik republike spomnil vojaških zaslug obsojenca in njegovih junaštev med borbo za neodvisnost Poljske ter je spremenil smrtno kazen na 15 let ječe.

Piasecki je bil zelo hvaležen življenju, da ga ni zapustilo in ga sklenil poboljšati. Dolge ure brezdelja in samote v ječi je porabil za branje. Prečital je vse, kar je mogel dobiti, postal silno navdušen za leposlovje in začel se sam izražati svoje misli in doživljanje na papirju. V dveh letih je spisal svoj prvi roman, ki ga je zajel iz svojega burnega vestranskega življenja, polnega najrazličnejših doživetij. Ko je knjiga izšla, je postal splošno priljubljen in žel izredno velik uspeh v leposlovnem svetu.

Spisal je še drugo knjigo, »Peta etapa«, ter svojo pisateljsko nadarjenost še bolj potrdil. Razna poljska leposlovna društva so sklenila zavzeti se z vsemi močmi pri predsedniku republike, da jim njihovega ubijalca-pisatelja osvobodijo. »Ropar Piasecki je mrtev, na njegovo mesto pa je stopil romanopisec Piasecki,« se rekli in nadlegovali predsednika republike s tako silo in vztrajnostjo, da se je navsezadnje vdal in jim ga izročil tri leta pred odselnostjo kazni.

»Lepo,« je odvrnil mr. Enfield, »ne vidim, kaj naj bi to škodilo. Bil je mož po imenu Hyde.«

»Hm,« je rekel mr. Utterson, »kakšen pa je bil na pogled?«

»Ni ga lahko opisati. V njegovem pojavu je nekaj slabega, nekaj neprijetnega, nekaj naravnost zoprnega. Še nikdar nisem videl človeka, ki bi mi tako malo ugajal in vendar niti ne vem prav, zakaj. Mora biti nekako nakažen. Človek to močno čuti, čeprav nakaze ni moči ugotoviti. To je mož docela navadnega videza, pa vendar ne morem gleda tega ničesar točnega omeniti. Ne, prespoštovani moj, pri najboljši volji ne morem o tem nič povedati. Ne morem ga opisati, toda v mojem spominu ni praznine, zakaj, povem ti, da ga ta trenutek vidim razločno pred sabo.«

Mr. Utterson je spet nekaj časa hodil molče in očitno zatopljen v globoke misli.

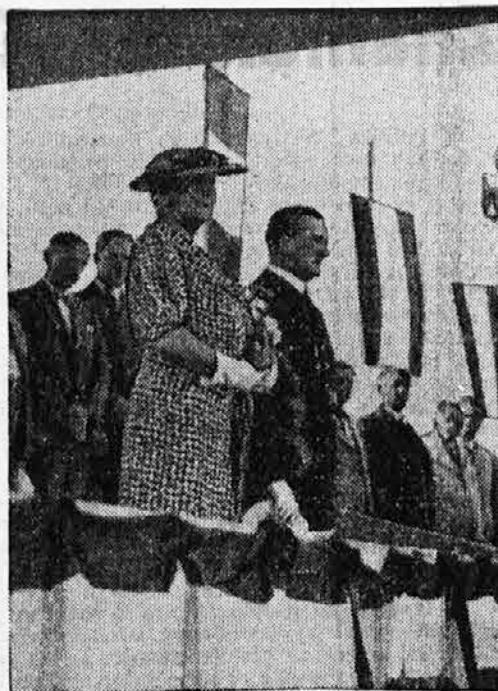
»Ali si prepričan, da je odprl s ključem?« je povprašal nazadnje.

»Toda, dragi moj...« je začel Enfield v silnem začudenju.

Utterson je dejal:

»Da, da, vem, vem, to vprašanje se ti mora zdeti čudno. Dejstvo pa je: če ne izprašujem po imenu drugega igralca, je to zato, ker ga že poznam. Vidiš, Rihard, tvoja zgodba je naredila name globok vtis. Če si bil v kateri točki premalo natančen, bi bilo dobro, da to popraviš.«

»Prav za prav bi me bil lahko posvaril,« je odvrnil oni v naletu nevolje, toda bil sem

Madžarski regent Horthy z ženo na športni prireditvi.

Modna diktatorica

Nemci se nočejo zadovoljiti samo s tem, da bi bil njihov rod pristno germanski, zlasti brez vsake primesi judovstva, ali s tem, da bi imeli svojo lastno narodno vero, »vzvišeno« nad Kristusa in Luthra; imeti hočejo tudi čisto svojo germansko modo za ženske obleke. Tudi v modi nočejo biti pod vplivom tujih držav; pariška moda ne sme biti več odločilna za Nemčijo.

Za ustvaritev posebne nemške mode je Hitler izbral ravnateljico »Nemškega modnega instituta« Helmo Strehl, jo poslal po svetu proučevati razne noše, ji dal neomajno oblast v izmišljanju novih vzorcev in ji naročil, da v dveh letih zamisli edinstveno in najelegantnejšo modo za nemško žensko. »Hočem, da bo nemška žena ne samo najlepše razvita športnica in najboljša gospodinja in krepka, zdrava mati, ampak tudi najelegantnejša dama,« je rekel svoji modni diktatorici pri odhodu v Pariz. Sedaj se namreč Helma nahaja v Parizu, kjer gotovo nima tako lahke naloge iz množice najrazličnejših vzorcev ustvariti nekaj čisto novega, kar bi vse ostale presegalo po lepoti in po izvirnosti.

Pastir - graščak in milijonar

V državi Arizoni v Severni Ameriki se razprostira nepregledna planjava, ki jo obdajajo na obeh straneh navpične skale. Po vsej planjavi ni videti nobenega drevesa, nobenega grmčija, tudi trave ne; samo nekaj prilitkega izsušenega trnja pokriva skalnata in peščena tla. Nikjer nobenega veselega žgolenja ptic, nobenih najnavadnejših živalic. Taka je zloglasna, po vsej Ameriki znana, Dolina smrti. In v to naravno grobišče se je naselil neki čudak, bivši pastir, si postavil ogromen, razkošen grad, za katerega je izdal, kakor sam pripoveduje, 2 milijona dolarjev (90 milijonov din), z lastnim pristajališčem za letala, z lastno električno razsvetljavo in radio postajo.

Kdo je ta človek? Od kod ima vse to premoženje? S takimi vprašanji se muči ameriška javnost in časnikarji vseh mogočih držav.

Ime mu je Walter Scott, ljudstvo pa ga imenuje »Scotty iz Doline smrti«. Poznajo ga po vseh barih mest, ki obdajajo Dolino smrti 150 km na okoli. Pojavi se nenadoma sredi noči, sredi nočnega hrupa jazz-bande, plesalcev in pivev, oblečen v staro nošo velikih prerisanih pastirjev z usnatimi hlačami, živo pisano srajco, modro ruto okrog vratu, s klobukom ogromnih krajev in širokim pasom. Velik in zastaven, kakršen je, stopi h gospodarju bara in mu vrže tisoč, dva, pet ali deset tisoč dolarski bankovec in zavpije: »Nocoj se pije vse na moj račun!«

Jasno je, da tak človek vzbuja veliko zanimanje in občudovanje pri barskih zajedalcih, ki gledajo samo na to, da bi čim ceneje prišli do pijače in zabave. Scotty pa se ne meni za nikogar, popije nekaj svojih čašic in oddrda z avtom v noč.

Nekdaj je bil pastir na enem ogromnih ameriških pašnikov. Znano je, da so ti pastirji, cow-boyi, izvrstni jezdeci, ki znajo izvajati res najčudovitejše vratolomne vaje na dirkajočih konjih in ujeti in ukrotiti najnevarnejše divje konje. Tak

cow-boy je bil tudi Buffalo Bill, ki je ustanovil svoj poseben cirkus, potoval z njim po Ameriki in Evropi in bil dolgo največji junak filmov iz divjega Zapada. In nekaj časa je hodil s tem cirkusom tudi naš »Scotty«. Nato pa se lotil, kakor toliko drugih, iskanega zlata, ki so ga baš tedaj nekje v Arizoni na novo odkrili. Nekoč je presenetil ljudi v neki pivnici z izredno množino dragocene rude, jih vse pogostil, napojil in izginil, ne da bi črnil, kje je odkril bogato ležišče zlata. Pa se danes nihče ne ve točno, kaj je z njegovim bogastvom.

Scotty sam pravi danes, da pozna neki zlati rudnik, za katerega mu je povedal njegov tovariš rudar, ki je od veselja nad milijonsko vrednostjo, katero je našel, znozel in umrl, tako da je skrivnost rudnika njegova edina last, ki je ne bo nikdar izdal, ampak odnesel s seboj v grob; drugič pa zopet taji, da bi sploh bil tak rudnik. Morda je ubogi »Scotty« že znozel. Saj se včasih kljub svojem bogastvu ves raztrgan, umazan in neobrit potika po skalovju ali preživi tedne in tedne v leseni bajti nekje sredi svoje pušave.

Drugi pa zopet pravijo, da je vsa zgodba o zlatem rudniku samo izmišljotina, da je Scotty podedoval svoje premoženje po Johnsonu, ranatelju Narodne zavarovalnice v Chicagu, ki je imel menda 20 do 30 milijonov dolarjev. Scotty pa je bil njegov najboljši in edini prijatelj.

Gotovo je le to, da ima skoro vsako ogromno bogastvo temne začetke, da morda prav radi tega navadno ne prinaša nobene sreče in da ga je treba znati uporabljati, če človek hoče doseči pravo korist, obči blagor in dušno zadovoljnost.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 19. avgusta: 12 Odločki iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva — 19.50 Sallapin poje (plošče) — 20.10 Zgodovinsko ozadje slov. nar. pesmi (dr. Ivan Grafenauer) — 20.30 Ruske ciganske pesmi poje gđ. Stritar Bogdana, vmes igra na citre g. Vilko Skok — 21.30 Radijski orkester — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

Cetrtek, 19. avgusta: Belgrad-Zagreb: 20 Simf. koncert — Dunaj: 19.35 Iz starih spozvoiger in operet, 20.05 Igra, 21.40 Plošče, 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 19.50 Lahka glasba, 21.20 Narodopisni večer, 22 Ciganska glasba, 23.20 Plošče — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert, 21 Opera — Rim-Bar: 21 Burka, 22.10 Orgle — Praga: 19.50 Orkestralni koncert, 22.20 Plošče — Varšava: 20 Pester koncert, 22 Pianino, 22.30 Vokalni koncert — Berlin-Königsberg-Hamburg: 20.10 Zabavni in plesni večeri — Frankfurt: 19 Valčki in koračnice — Monakovo: 19 Operna glasba, 21.10 Serebnadi konc. — Beromünster-Strasbourg: 19 Mozartova opera »Figaroova svatba« (iz Solnograda) — Bukarešta: 20.25 Simfonični koncert.

Tudi v Gornji Italiji je divjal zadnjič silen vihar. Slika kaže odkrito streho.

R. L. Stevenson:

3

Skrivnost dr. Jekylla

Kmalu pa bo zadel v glavo kakega mirnega, starega tiča v njegovem vrtu in njegovi rodbini ne ostane drugega, kakor da spremeni ime. Ne, prespoštovani moj, moje pravilo je tole: Čim močneje diši kaka reč po tej sumljivi časti, tem manj izprašujem.«

»Zelo pametno načelo,« je menil odvetnik.

»Toda sam sem si prostor ogledal zelo natančno,« je nadaljeval mr. Enfield. »Tisti stavbi bi bilo težko reči hiša, saj ni tam nobenih drugih vrat, in skozi ta edina ne hodi nihče ne noter ne ven razen gentlemana iz moje dogodivščine, pa še ta prihaja zelo poredko. Tam so še tri okna, ki gledajo iz prvega nadstropja na dvorišče. Spodaj ni nobenega. Okna so vedno zaprta, a so čista. Dalje je tam še dimnik, ki se ponavada kadi iz njega. Torej mora nekdo bivati tam. To pa spet ni tako docela gotovo, zakaj poslopja stoje na tistem dvorišču tako na tesno, da je komaj mogoče reči, kje se katero neha in se pričinja drugo.«

Spet je dvojica korakala nekaj časa molče in zatopljen v misli, potem pa je mr. Utterson dejal:

»Enfield, to je dobro načelo.«

»Da, jaz tudi mislim,« je odvrnil Enfield. Odvetnik pa je nadaljeval:

»Toda kljub temu je še nekaj, o čemer bi rad prišel na jasno. Vedel bi rad za ime moža, ki je pohodil otroka.«